

ARKADIUSZ DYMOWSKI
Gdynia, Independent Researcher

A Small Hoard of Roman Denarii Found in the Region of Kuyavia. The Provenance of Imitative Coins of Roman Imperial Denarii Found in the Territory of Poland

ABSTRACT: In the year 2015 or a little earlier, a hoard of 18 Roman coins was discovered at an unspecified location near the town of Inowrocław, in the region of Kuyavia (central Poland). The hoard consists of 16 Roman denarii representing official issues from Trajan to Septimius Severus. Thus, in terms of chronological range, this hoard is typical for the territory of present-day Poland and the whole area of the Barbaricum. What makes the new hoard from the vicinity of Inowrocław particularly interesting is the presence of two imitative denarii modelled on coins of Antoninus Pius and Marcus Aurelius. With regard to stray coin finds, imitations of Imperial-era denarii are, relatively speaking, rarely found in the territory of present-day southern and central Poland, and they are only occasionally found as part of hoards. It is possible to provide direct parallel examples from Ukrainian finds for both of these imitative coins. The denarius imitative of the coins of Antoninus Pius and Marcus Aurelius (a hybrid) was struck with the use of the same obverse die as a two denarii from Ukraine. The reverses of the coins from Ukrainian finds were struck with different dies but with images rendered in a style very similar to that of the coin from the vicinity of Inowrocław. Likewise, the obverse of the denarius imitative of Marcus Aurelius' coin(s) was minted with the same die as two imitative denarii found in Ukraine. As in the case above, the reverses of these three coins were struck with different dies. In addition, if we consider the material published in recent years, the imitative denarii from the newly unearthed hoard from Kuyavia are the most recent imitations found in central and southern Poland for which it is possible to indicate some direct or very close parallels from among Ukrainian finds. This would indicate that Roman denarii and their imitations, most

likely of Ukrainian provenance, were widely distributed across the territory of the Barbaricum, at least within the extent of the Przeworsk and Chernyakhiv cultures, in the later stages of the Roman period. The fact that imitative coins originally deriving from one source have been found over such a large territory could indicate that these coins circulated in much the same way that money does. This question calls for a more in-depth analysis in the future by taking into account a wider range of coin find material from the territories of present-day Poland and Ukraine, as well as from other areas of the Barbaricum.

KEY WORDS: coin hoards, Roman coins, coin finds, imitative coins, barbarian imitations, Roman period, Przeworsk culture

ABSTRAKT: Niewielki skarb denarów rzymskich znaleziony na Kujawach. Pochodzenie naśladownictw rzymskich denarów cesarskich znajdowanych na terenie Polski

W 2015 roku lub niewiele wcześniej w bliżej nieokreślonym miejscu w okolicach Inowrocławia – w regionie Kujawy w centralnej Polsce – odkryto skarb 18 monet rzymskich. W skład skarbu wchodziło 16 denarów rzymskich z oficjalnych emisji od Trajana do Septymiusza Sewera. Pod względem rozpiętości chronologicznej zespół jest zatem typowy dla terenów obecnej Polski, a także całego Barbaricum. To, co czyni nowy skarb z okolic Inowrocławia szczególnie interesującym, jest wystąpienie w nim dwóch denarów naśladowczych wzorowanych na monetach Antoninusa Piusa i Marka Aureliusza. Naśladownictwa denarów rzymskich z okresu cesarstwa trafiają się na obszarze obecnej południowej i centralnej Polski stosunkowo rzadko, zarówno wśród znalezisk luźnych, jak i w skarbach. Dla obydwu monet można wskazać bezpośrednie analogie do znalezisk z terenu Ukrainy. Denar wzorowany na monetach Antoninusa Piusa i Marka Aureliusza (hybryda) został wybity tym samym stemplem awersu co dwa denary znalezione w dwóch różnych miejscach na Ukrainie. Rewersy monet z Ukrainy zostały wybite innymi stemplami, ale z przedstawieniami w stylu bardzo podobnym do przedstawień na monecie z okolic Inowrocławia. Podobnie awers denara wzorowanego na monecie Marka Aureliusza wybito tym samym stemplem co dwa denary znalezione w dwóch różnych miejscach na Ukrainie. Także w tym wypadku rewersy tych trzech monet wybito różnymi stemplami. Materiał publikowany w ostatnich latach pokazuje, że denary naśladowcze z nowo odkrytego skarbu z Kujaw są kolejnymi znalezionymi na obszarze centralnej i południowej Polski naśladownictwami, dla których możemy wskazać bezpośrednie lub bardzo bliskie analogie do znalezisk ukraińskich. Wskazuje to na szeroką dystrybucję denarów rzymskich i ich naśladownictw, najpewniej ukraińskiej proveniencji, na terenie Barbaricum – co najmniej w ramach zasięgu kultur przeworskiej i czerniachowskiej – w późniejszych fazach okresu rzymskiego.

Tak szeroki zasięg terytorialny użytkowania monet naśladowczych pochodzących pierwotnie z jednego źródła mógł mieć związek ze zjawiskiem o charakterze zbliżonym do obiegu pieniężnego. Problem ten niewątpliwie wymaga głębszej analizy na bazie szerszego materiału ze znalezisk z terenu obecnej Polski i Ukrainy oraz innych obszarów Barbaricum.

SŁOWA KLUCZOWE: skarby monet, monety rzymskie, znaleziska monet, monety naśladowcze, naśladownictwa barbarzyńskie, okres rzymski, kultura przeworska

Author's address:

Arkadiusz Dymowski
e-mail: arekdym@yahoo.com

Translation: Marcin Fijak